

Literatura

Argitaletxe berria, edo!

Bi urteko hausnarketa prozesuaren ostean Edo! argitaletxe kolektiboa jendaurrean aurkeztu dute. Argitaratzeko zailtasunak izan ohi dituzten lanak kaleratuko ditu euskara hutsean, liburu formatuan zein digitalean, bazkide eta harpide sare batentzat. Edizio zaindua eta begirada kritikoa bultzatu nahi ditu, borondatezko lanean oinarrituz.

IRATXE ESNAOLA

Edo!-k UTZIA

Edo! argitaletxea jendaurrean aurkeztu da duela gutxi. "Hemendik aurrera bilerak irekiak izango dira, bazkide guztiak etortzeko moduan" azaldu du Iratxe Retolaza argitaletxeko talde eragileko kideak.

HAMAIIKA LAGUNEZ osatua dago Edo! argitaletxe jaioberriaren talde eragilea. Idoia Beraerbide ilustratzaile eta artista eta Iratxe Retolaza literatur kritikari eta irakaslea etorri dira, taldearen ordezkari, ARGIArekin egindako hitzordura. Orain bi urte ardura bertsoekin elkartu ziren kultur zaleok egindako irakurketaren arabera, argitaletxe gehienek, etekin ekonomikoaren mende dauden neurrian, libu-

rua merkantziatzat hartzera jo dute. Edo!-k sorkuntza eta literatura merkantilizaziora eramane dituen bideari itzuri egin nahi dio. Publikatzeko aukera gutxi dituzten lanak kaleratuko ditu, ohiko argitaletxeen eskaintzatik at geratu ohi direnak. Testu laburrez, itzulitako lanez, antzezlanek, gidoiek, marrazkiek, argazkiek, hitzaldiek eta katalogatzen errazak ez diren piezek ari gara. Bestalde, edizio lan txu-

kuna eskaintzeko asmoarekin sortu da Edo!, egun Interneten testuak zintzilikatzeko aukera badago ere, kalitateko edizio lana eskuratzea besterik baita. Argitaletxeek abiadura jakin bat izan ohi dute ediziorako epeak bete behar dituztelako. Horrek lan pausatua eragozten du eta Edo!-k eskaintzeko zerbait badu, hori denbora da. “Badira edizio lan onak, baina bada hainbat sortzaile, sentitu duena argitaletxeak ez duela behar bezalako lanik egin. Guk edizio zaindua eskaini nahi diegu sortzaileei”, azpimarratu du Iratxe Retolazak. Liburu bakoitzak izango du egileak egoki iritzitako edizio-taldea, berarekin elkarlanean ariko dena. Ondoren, taldean egon ez den beste batek berrirakurriko du, distantziatik azken iritzia emateko.

Argitaletxea bazkidez, harpidez eta laguntzailez osatua dago. Urtean gutxienez bost liburu ateratzea du xede, formatu fisikoan eta digitalean, harpidedun zein bazkide sare batentzat. Azken horien ekarpen ekonomikoa harpideenen bikoitza den neurrian, proiektuan parte hartzea berrmatuko die, aldian-aldian egingo diren batzar irekietarako sarbidea emanaz. Nolanahi dela, dirurik eza ez da mugatzaile proiektuan parte hartzeko. Lankideek aldikako kolaborazioa edo ardura iraunkorrak hartzeko aukera izango baitute, nahieran. Edo!-ren apustueta bat diseinua eta arlo grafikoak zaindu eta behar duen garrantziaz hornitzea izan da. Hitzari bakanrik ez, irudiari ere garrantzia eman nahi dio. “Hemengoan aldean atzerriko argitaletxeetan diseinua asko zaintzen da, bai estetika mailan, bai lan grafikoak editatzerako orduan. Hemen liburuetao ilustrazioak hurrei zuzenduak dira ia beti, ez helduei. Argitara-

Argitaletxeek abiadura jakin bat izan ohi dute ediziorako epeak bete behar dituztelako. Horrek lan pausatua eragozten du eta Edo!-k eskaintzeko zerbait badu, hori denbora da

tzen ez diren lanak berreskuratu nahi ditugu, eta gainera, lan zainduak argitaratu, egilea gustura gera dadin” adierazi digu Idoia Beratarbidek. 2012an kaleratzea aurreikusi dituzten bost liburuen artean Maite Gurrutxaga ilustratzailearen lan bat dago, egunero gainean eraman ohi duen koadernoaren erreplika bat, ohikoak dituen ilustrazioen ondoan lan intimoa goa dena. Gainera, obra bakoitzaren azala artista batek egingo du argitaletxeak izango dituen hiru bildumatan. Hiru sailok dira *Begi-koak* –album ilustratua, nobela grafikoak, argazkia, artea...–; *Lite-rola*, –saiakera, narrazioa, nobela, poesia, antzerkia...– eta *Xortak* –orrialde gutxiko testuak: hitzaldiak, saiakera laburrak, iritzi artikulu luzeak, elkarrizketak, manifestuak...–.

Talde lana eta 2012. urterako uztia

Proiektu irekia da Edo!, hasierako pausotan funtsezko erabakiak hartu bitartean taldea “itxia” mantendu badute ere, gaur-gaurkoz ateak zabalik ditu edonorentzat. Urte hasieratik bazkide eta harpide bila jardun dira eta Retolazak gogorazten duenez: “Behar beste izatea eta nahi beste jende hurbiltzea da asmoa. Gogoeta berrietara zabalik gaude. Hemendik aurrera bilerak irekiak izango dira, bazkide guztiak etortzeko moduan”. Edo!-k literatur sisteman dauden aktoreak saretu nahi ditu. Talde eragileko partaide bakoitza sorkuntza esparru ezberdinetatik etorri izana –izan Sareinak, izan Mikelazulo Kultur Elkar-tea...– abantaila izan du eta aurretik aberastu egin du sarea. Sare horrexen borondatezko lanari esker gauzatu da 2012rako aurreikusten den beste lan bat, artikulu bilduma bat. Transfeminismoaren inguruko esperientziak

Edo!-k UTZIA

Maite Gurrutxaga ilustratzaileak egunero gainean eraman ohi duen koadernoaren erreplika bat izango da Edo!-k argitaratuko duen lehenbiziko lanetako bat.

jasoko ditu, esparru horretako aktibisten ekarpenen bidez –Medeak taldekoak, esate batera– eta artikulu akademiko itzuliekin –Judith Butler, Beatriz Preciado...–. Hori guztia, liburuak beste modu batean osatzeko saiakerari lotua dago eta egile gehienekin zenbait puntu adosten ahalegindu dira, informazioa elkartrukatzeari garrantzia emanez. “Liburua egiteko moduetan ere izaera kolektiboa sustatu nahi dugu. Horregatik doaz gauzak geldoago” azpimarratu du Retolazak. Hain justu, elkarlan horretan oinarritu da baita ere proiektu kideen jarduna. “Taldean hainbeste izateak eztabaida bermatzen du. Lana delegatzen ikasten da, besteen lana errespetatzen, bata bestegandik ikasten” adierazi du Idoia Beratarbidek.

2012. urterako aurreikusi dituzten bost liburuak paperean eta formatu digitalean argitaratuko dira, baina mundu digitalean zer jarrera hartu erabakitzeke dute oraindik, irizpide nagusia doan izatearen aldekoa bada ere. Beste hainbat argitaletxerekin harremanetan jarri ostean, orotariko erantzunak jaso dituzte eta urtean aterako diren bost ale ziu- rrez gain, zabalik dute formatu digitalean lan gehiago ateratzeko aukera, ez baita ahaztu behar borondatezko lanerako aurkezten den jende kopuruak ere baldintzatuko duela lanaren martxa. Aipatutako Maite Gurrutxagaren koadernoaren erreplika eta artikulu bildumaz gain, Gari Garaialderen erreportaje grafikoa argitaratuko dute, zuri beltzeko argazkiz osatua. Harkaitz Canoren txaloren eta ikuskizunaren gaineko hitzaldi gogoeta bat ere bai, eta azkenik, *Eta Karmele?* Samara Veltek idatzitako antzerki obraren gidioa. Sortzaileentzako ateak zabalik ditu Edo!-k. Dagoeneko makina bat lan eskaini dizkiete eta bazkideen asanbladak egingo du liburu- en aukeraketa, ale argitaragarrien kopurua aurrekontuak baldintzatuko baitu.

“Liburua egiteko moduetan ere izaera kolektiboa sustatu nahi dugu”

IRATXE RETOLAZA,
EDO! ARGITALETXEKO KIDEA

Gizartean eragitea helburu

Argitaletxea oinarrituko duten printzipioak aski argi adierazi ditu Edo!-k prentsarako atondu duen aurkezpen dossierrean (Interne- teko helbide honetan irakur daiteke: www.argitaletxeaedo.org/?page_id=10). Independente da ezein erakunde politiko zein bestelako instituziotatik eta pentsamendu kri- tikoa sustatu nahi du. Beste hainbat argitaletxe eta eragilerekin elkartu dira azken bi urteota- ko prozesuan eta gehienek halako proiektua- ren beharra azpimarratu dute. Edo!-k ez du beste argitaletxeekiko talka bilatzen. Bere asmoa ez da “argitalpenen ere- muan dagoen ezer ordezkatzeko, kon- trakoa baizik: egun dagoen eskaintza osatzea eta aberastea”.

Bere irakurketatik, hori bai. Lehen aipatutako merkantilizazioak dakar- tzan galerak ezagun ditu eta bestelako norabidea bilatzen du argitaletxearen- tzat. “Badira epe batzuk argitaratzeko, dela Durangoko Azoka, dela Liburu- en Eguna. Aldi horietara lerratzen dira argita- letxeak saldu beharra dutelako, langileak dituz- telako. Guk borondatezko lanarekin mekanismo hori saihestu nahi genuke” diosku Retolazak. Horrekin batera, Edo!-ren ezaugarri erakargarrienetakoa gizarte eragile izateko saia- kera da, kultur sormenak gizarteari zer eskainia duela uste izateaz gain, eragin dezakeela uste baitu. “Liburuaren gizarteratzeko filosofia bat dago indarrean, jeneralean, publikazioa eta prentsaurrekoari lotua. Gure ardura ez da argi- taratzea bakarrik, baizik liburuaren inguruko eztabaida sortzea, ekimen, ekitaldi, zein mahai- inguruen bitartez. Argitaletxeak liburuaren gai- nean dinamika soziala sortzeko ardura hartu nahi du”. 2012. urterako bazkide eta harpideak biltzeko azken data San Juan egu- nean jarri dute. Facebook eta Twi- tter-en bisita daiteke, jadanik, baita www.argitaletxeaedo.org atarian ere. Ongi etorri, Edo! ■

